

ТРЬОХ НЕДОСТАТНЬО

Коли зник Незламний – достеменно невідомо. З речами, якими довго не користуються, часто таке трапляється: про них згадують, почнуть шукати – і не знаходять. Так само сталося з Незламним. Про його зникнення оголосили на другому році правління Короля-вітру. Але вчені мужі знають чимало загадок про «велику журбу», «непоправну втрату» та «відому всім жажливу згубу» в книгах значно давніших часів. Тобто на другому році правління Короля-вітру лише визнали, що меч загубився, а не виявили його зникнення. Попередникам Короля-вітру Незламний не був потрібний. Королева-з'єднувачка, прозвана Королевою-дорожницею, правила найдовше з усіх і присвятила своє правління прокладанню доріг. Араджитські воїни не мали хисту до будівництва. Тож у Королеви-з'єднувачки впродовж її тривалого правління не виникало необхідності згуртовувати їх, показуючи Незламного. А після неї престол посів Король-книжник, який залюбки користувався дорогами, збудованими Королевою-з'єднувачкою, щоб збирати з усіх усюд старожитні книги. Наступний правитель – Король-красолюб, про якого неможливо згадувати без суму й гніву, – теж не був схожий на воїна-героя. Королева-з'єднувачка віддалася улюбленій справі по тому, як приборкала нагів і на тривалий час зупинила війну. А Король-книжник і Король-красолюб геть забули про війну, заклопотані розвагами. Отже, протягом

столітнього затишшя про загрозу від нагів не думали. Тоді й зник Незламний. Король-вітер опинився в страшній скруті, зіткнувшись із лихом, до протистояння якому королівство не було підготоване. І без Незламного впоратися було неможливо.

ЛАСУ. «ЗАНЕПАД КОРОЛІВСТВА»

Густий туман опускався на дно лісу й розповзався каламутними білими плямами.

У Джурадора, здивованого цим дивовижним явищем, настовбурчився гребінь. На холодних клинках подвійної сокири лекона виступила рясна роса. Він невдоволено покопирсався в наплічнику, видобув звідти якусь назьку одежину й протер сокиру. А тканину викинув.

Один вояк-сіверянин дуже полюбляв гудзики. Збирав різні та нашивав на свій одяг. Нашив стільки, що став схожий на блазня. Та він їх не беріг, наче коштовний скарб. Якщо бачив, що в товариша відірвався гудзик, не вагаючись віддавав один зі своїх. Інший вояк збирав дерев'яні дощечки. Збирав просто так, бо вони йому подобалися, хоча й не знав, для чого вони, поки Рюн не пояснив йому, що то назькі дощечки для письма. А той вояк різав на дощечках їжу, підкладав їх стосом під голову, коли лягав спати, палив у багатті, а ще часто роздивлявся загадкові візерунки деревних волокон. Багато хто з північних вояків не гребував збиранням здобичі в назьких містах. От і Джурадор теж цим займався. Його принаджував одяг, адже він потребував ганчірок для протирання сокири. Але,

сам не знаючи чому, він брав не будь-який одяг, а тільки красивий.

Джурадор саме милувався власними сережками, віддзеркаленими в блискучій поверхні клинків сокири, коли почув якесь клацання.

Лекон насторожився. Глянув на воєводу Семіквора, який стояв поряд і байдуже вдивлявся в туман. Він знічев'я клацав ножицями в лівій руці. Здавалося, ці безладні звуки — насправді калатання серця Семіквора. Проте всі й так були напружені, й зайвий шум драгував. А ще Семіквор міг ненароком відрізати комусь пальця. Джурадор хотів був сказати товаришеві, щоби перестав гратися ножицями, але його випередив Мупінто.

— Годі тобі клацати! Хіба ти кравець?

Семіквор відповів, не повертаючи голови:

— Занадто тихо. Це мене бентежить. Якась паскудна, підла тиша.

Сердитий Мупінто загарчав і теж почав пильно вдивлятися в туман, що вабив і водночас відштовхував. Дуже незвичайний був цей туман. Воєвода Мупінто затремтів.

— Йому теж, мабуть, нелегко було терпіти цю тишу, — зауважив воєвода Семіквор.

Мупінто зрозумів, про кого йдеться, і заходився вивергати потік лайки. Раптом він обернувся, ніби щось пригадав. І побачив стриманого воєводу Кітату Джаборо.

Воєвода Джаборо завмер, тримаючи в руці щит. Усі сіверяни були спантеличені й налякані лиховісним туманом, хоча й не всі визнавали свій страх. А на жорсткому обличчі Кітати проступили лише пекучий гнів і чиста ненависть — жодного

сліду страху. Кітата, єдиний, хто вижив з родини Джаборо, стояв у густому тумані, мов кам'яний стовп. Його навіть можна було прийняти за одну з мармурових статуй, які прикрашали вулиці Сімограджа — міста, що ховалося за молочно-білою завісою.

Сімоградж був останнім містом на шляху сіверян до Хатенграджа, Міста мовчання. Саме тут і зосередилося все військо Кіборену, щоб не допустити падіння міста й не дозволити безбожникам просунути далі. Усього зібралося п'ять полків. А воєвод-хранителів — просто приголомшливе число. Почувши від Рюна, що їх «п'ятдесят чотирьох», Ласу ледь не впав у відчай.

— Чи вистачить їхньої сукупної сили, щоб здолати пана Жара й вас, князю?

— Вистачить. Подивіться на цей туман! Як багато вологи вони сюди стягнули! Дивовижно! І це ще не почали застосовувати силу проти нас. Тільки от не розумію, навіщо вони розташувалися в місті.

— Імовірно, прагнуть насамперед захистити Вежу сердець. Адже ми зруйнували ферографську й актаграфську вежі. А це свідчить про їхній страх перед нами. Вони чудово усвідомлюють, що загроза від нас дуже велика... — тихо зауважив Ласу й поринув у роздуми.

Гвальхайд Г'юріхар, теж присутній під час розмови у ставці, тихо сказав:

— Я б на їхньому місці зосередив основні сили не тут, а в Хатенграджі, де ув'язнена Богиня, яка не залишає слідів. Якщо вона звільниться, воєводи-хранителі враз перетворяться на безпорадних

нікчем. Нам не потрібно вступати в бій тут. Треба обійти Сімоградж.

Ласу знехотя відповів:

— На нас тоді нападуть ззаду. У цих мерзотників є зміїні глечики, не забувай. Вони можуть миттєво передавати повідомлення.

— Тоді треба захопити в полон зміїних тлумачів. Поки всі вояки захищають воєвод-хранителів, невидима трійця Вільфарів могла би пробратися в назький тил і схопити тлумачів.

— Якщо полків п'ять, то й тлумачів щонайменше п'ятеро. Переловити всіх непросто. Але мене хвилює дещо інше.

— І що ж?

— Чому гади, маючи п'ятдесят чотирьох воєвод-хранителів, досі нічого не зробили? Чому воєводи-хранителі принаймні не викликали дощ? Це зовсім не виснажило б їх. А це призвело би до сум'яття серед наших леконів. Хай навіть наги нас бояться, та все одно дивно, що так припишкли.

— Може, не хочуть відходити від Вежі сердець. Ви ж казали, що вони зібралися її обороняти, — Рюн нагадав Ласу його припущення.

Той відказав трохи сердито:

— Дякую, князю, я пам'ятаю.

Рюн знітився. А Ласу знову замислився, пронизуючи поглядом клуби туману. Гвальхайд удавано кашлянув і сказав:

— Ласу, і що ж тепер з ним робити?

— Вирішуй сам, брате. Ти ж головний воєвода, — відповів Ласу, не обертаючись.

Гвальхайд глянув на Рюна й пішов. Той без зайвих запитань підвівся й рушив слідом.

Гвальхайд і Рюн мовчки простували крізь туман. Невдовзі Рюн відчув, що до них приєднався третій. Це був Беміон. Туман лякав Беміона мало не до неприємності. Тому Рюн постарався бодай трохи розігнати вологу. Гвальхайд озирнувся й схвально кивнув.

— Ви значно чутливіші за мене, тож, гадаю, розумієте, що в Ласу на душі.

Рюн знав, що Гвальхайд скаже, ще до того, як той заговорив, і відповів спокійно:

— Ласу не бажає визнавати мене рівним собі, бо я наг.

Гвальхайд почував підборіддя. Просити пояснення йому не довелося. Рюн знав, що головний воєвода бажає почути подробиці, тому додав:

— Старший воєвода Ласу не бачить тепла й не чує мислемовлення, але заради перемоги дуже старається міркувати й діяти, як наги. Та він відмовляється зрозуміти мене, нага. Бо якщо розумієш когось, важко його ненавидіти. Він просто терпить мене поряд як товариша по службі й зяття опирається справжньому зближенню. Проте йому потрібно пізнати мене, щоби краще пізнати нагів. Ось яка суперечність мучить старшого воєводу.

Беміон уважно слухав, та нічого не второпав. Йому просто подобався звук назького голосу.

— Я не такий чутливий, як ви, князю, — сказав Гвальхайд, — але добре знаю Ласу, бо він мій близький родич. Він усе життя так ставився до всіх людей. Ласу уникає зближення з будь-ким. Щоби він пом'якшав, слід показати, що ви не маєте наміру з ним зближуватися. З усіх членів родини Ласу

товаришує тільки зі мною. Певно, саме через те, що я розгадав його душу.

Раптом Рюн ніби несвідомо перебив Гвальхайда: — Мабуть, Ласу боїться, що його з'їдять.

Рюн відчув неабиякий подив Гвальхайда. Той розгублено обернувся, і Рюн злегка похитав головою.

— Не зважайте.

— Гаразд. Я зрозумів: ви не гніваєтеся на нього.

— Ні, не гніваюся. Я ж сказав, що важко ненавидіти того, кого розумієш.

Вражений і розчулений Гвальхайд закивав. І справді, кому ще знати, що на душі в людей, як не драконодухому?

— Даремно я бентежився. Ви знаєте Ласу краще за мене!

— Ні, що ви! Чутливість і здатність розуміти взаємопов'язані, але не завжди. Наприклад, я знаю, про що ви думаете, однак не розумію вас.

— Не розумієте мене? — розгубився Гвальхайд. — Та я найпростіший чоловік у всьому Північному війську!

«Ця простота й лякає мене іноді», — подумав Рюн. І додав:

— Я не розумію, чому ви готові пожертвувати здоров'ям і життям заради слави Королеви-тигриці та її народу. Адже ви цінуєте життя.

— Це правда. Я вважаю, що кожне життя безцінне.

— Ось я й дивуюся: значить, це переконання зробило з вас убивцю, який убиває з радістю, і щасливим самогубцем?